

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA
AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többbszori közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki-
két szer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések küldendők. — Féziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz.

Isten hozott!

A magyar középiskolai tanügynek az ország minden részében desereglett munkásait székely anyavárosunkban szívünk szeretettel üdvözljük. Nagy megtiszteltetésnek s a Székelyföld s benne a székely nép iránt való nemes érdeklődés szép tanujeleként vesszük, hogy éppen közénk jöttök s ez igénytelen város szerény falai között ohajtják megvitatni a magyar tan- és nevelésügy legégetőbb kérdéseit. Kívánjuk, legyen eredményes itt végzendő munkásságuk! Legyen eredményes különösen mai viszonyaink között, mikor társadalmi, irodalmi és politikai áramlatok egyaránt oly könnyen vetkőztetik ki a haza reményességét, ifjúságát nemzeti jelleméből, magyar erkölcséből.

A gyülesezők agyát, szívét ihlesse meg e vérrel és verejtéssel ázott földnek szent varázsa s nemes gondolatokkal, fenkölt érzésekkel termékenyítse a derék székelységnek az anyagi és erkölcsi boldogulásért régtől átél s most is jelenvaló sok gondja és szenvedése.

Nézzenek körül itt, a város falai között. Köházak erkélyes emeletei mellett lépten-nyomon ott látják a régi egyszerűségnek s talán a szegénységnek is igénytelen faházikóit. És nézzenek majd körül a vidéken, ahol szalmafedésű, roskadozó kunyhók köszöntik az utazót s fukar földnek munkálásában izzadozó férfi és asszony ke-

resi a maga és gyermekei számára a mindennapit.

Ez a föld és ez a nép nagyon is megérdemli a hozzáértők tetteikész érdeklődését. Századok küzdelmei között nemcsak, hogy mindenkor megmaradt magyarnak, de a minden irányu nemzeti haladás számára mindenha nagy férfiakat, derék embereket ajándékozott. S ajándékoz ma is; pedig ma már nem egy helyen a szegénység és nyomor letta a falusi háztáj mindennapos vendége.

Az anyagi romlás mellett pusztít s talán nem egyszer rettenetesebben pusztít az erkölcsi. A pálinkaivás nagyon elharapódzott s falusi házikók beszögezett ablaknyílásai s burján fedte udvarai mutatják, hogy a jobbakk közül is hánvan vettek kezükbe a vándorbotot s mentek idegenbe az anyagi jólét reményében, a magyar haza számára örökre — meghalni.

Nézzenek körül jól a vidéken s ha szemükbe ötlenek s az elragadtatás felkiáltásait csalják ki, a földnek még sokak számára fele nem fedezeti, ismeretlen szépségei: jusson eszükbe, hogy nem a haza földjéhez, nem a haza népéhez való erős ragaszkodásnak hiánya-e az, mely idegen tájak, idegen országok szépsége felé visz bennünket, de azt a sokat s talán érdekesebbet, ami a mienk, parlagon heverteteti? . . .

Modern jeligévé lett a székely-mentés. Nos, a székely-mentést igazán és eredményesen sohasem a politikai hatóság, hanem a magyar társadalom lelkes, áldozatra

kész munkája fogja véghez vinni. S a magyar társadalomban minden nemes ügynek, kik inkább a szószólói, ha nem a magyar középiskolai tanügy munkásai! . . .

Mikor tehát őket újra, meg újra nagy szeretettel üdvözljük, egyúttal szívünkben kívánjuk: szállja meg szívüket a Székelyföld és a székely nép nagy szeretete, hogy úgy távozhassanak majd el innen, mint ezen nép anyagi és erkölcsi haladásának lelkes és hathatós szószólói.

Isten hozott!

Szemlér Ferenc.

Székely kamaránk teljes-ülése.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara június hó 28-án, Tauszik B. Hugó kir. tanácsos elnöke alatt közgyűlést tartott. Az elnökség bejelentette, hogy a kereskedelemügyi miniszter Sólyom Gyula bárói cipő faszeg gyárosnak újabban még 4 drb hegyező gépet, egy tárcavágó fűrészt, 1 kettős hasítógépet, 1 gőzszárítót és 1 tisztító berendezést adományozott 11875 K értékben: Szabó Ferenc és Szalló János csikszepvizi kocsigyárosoknak egy bőrvágó gépet; a marosvásárhelyi ipari hitelszövetkezetnek egy Unió hasító gépet, egy csertörő malmot, hozzávaló járgánnyal (3100 K értékben) és 600 K berendezési segélyt; Filep Dezső korondi agyagipárosnak egy égető és egy próba kemence építésére 788 K 76 f-t; Molnár Dani makfalvi fazekasnak égető kemencére 1000 K segélyt adományozott.

A kassai társkamara azon kérelmét, hogy a gyógyfürdőkön a fürdő idegy alatt a vasárnapi munka felfüggesztessék, a kamara pártolta és fölterjesztést intéz a kereskedelemügyi miniszterhez. Hasenlóan pártolta az aradi társkamarának azon

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRGÁJA.

Tanügyi kongresszus.

— A „Székely-Udvarhely” eredeti tárgaja. —

Köszöntünk szívünkkel, az ország szívével, Magasztos célokért harcoló bajtársak! Mint jó gyermekeit az édes anyának, Örvendek, amikor körülötte látlak. Ennek az anyának üdvé kezetekben: Ti vagytok a honnak első munkásai. Hozzátok füződik milliók imája, Milliók érzelme, magasztos vágyai . . . Rajtatok van a sor: váltsátok valóra Ezt a sok szép reményt, ezt a sok szép álmot, És az egész földnek legszebb honja felett. Soha le nem hunyó napnak fénye támad!

Fülei Sz. Lajos.

Székely fürdők.

1. Szováta.

Irtta: tarcsafalvi Pálffy Aladár.

Sokan és sokat irtak már Szováta fürdőről, de ha még többen még többet írának is róla, akkor is alig hinné el tavainak csodás gyógyerejét az, aki annak isteni erejét nem élvezte. Hányan és hányan vannak, akik alig képesek elmenni a fürdőre és hányan, akik alig bírnak a Fekete—Magyarósi vagy az Ilyés (Medve) tóhoz kísántikálni és pár heti használat után friss és jó egészségben térnek meg onnan. De sokan van-

nak, akik áldják Veres emlékét, aki feltárta és sokan, akik a jelenlegi tulajdonosnak adják az elismerés koszoruját, hogy minden rangu és rendű embernek hozzá férhetővé tette.

Méltóbb helyre az emberiség egészségének reparálása céljából az állam segélyét nem adta, mint épen ide, hol oly sokan nyerik vissza megromgált vagy már elvesztett egészségüket.

Régi korszaka letűnt már! Ma már az erdélyi fürdők között méltán foglalja el az egyik első helyet. Napról-napra emelkednek a díszesnél díszesebb villák, hol bármily kényes igényeknek is megfelelő lakást és ellátást találhat a szenvedő. Alig 2—3 évvel ezelőtt még a faluban és az ugynevezett alsó telepen laktak a fürdő-vendégek. Azonban azóta új és kényelmes szállodák épültek a fürdőző közönség rendelkezésére s már 1 korona napi árral tisztességes lakást lehet kapni.

Bár a Székelyföldet az Uristen annyi természeti kincsessel áldotta meg, hogy ekkora területen az egész világon elő nem fordul, mégis Szovátaival volt a legbőkezűbb.

Ama hatalmas rózsasziklák, melyeknek párját csak Spanyolországban láthatni, nem kopárok, mint szoktak, mert míg oldala fehérlik a sótól, tetejét hatalmas tölgyerdő borítja s dus növényzet tenyészik. Mily remek látvány a tó sima tükörében látszó zöld erdővel borított rózsaszikla! Okosak voltak a rómaiak, hogy sóbányát építettek ide s okos volt a földrendés, mely összedöntötte azt s tová változtatta. Isten dolgai kifürkészhetetlenek. Így is gondoskodik az ő elárvult székely nemzetéről.

Talán egyetlen és legnagyobb hibája az, hogy ásványvíze nincsen, de tudomásom szerint ezen is segítené akarnak azáltal, hogy a korondi vizet fogják szállítani.

Három nagy sós-tava közül régebb csak a Fekete tó volt használatban, most azonban a Magyarósi- és az Ilyés (medve) tavat is rendezték fürdőzésre.

Legkellemesebb a Magyarósi, de gyógyhatása a Medve-tónak valóságos csoda. Területe, mely 8 hold, só tartalma és hőmérsékleti viszonyait tekintve, páratlan; talán egyedül az amerikai Salt Lake Citi melletti tó közelíti meg. Felszine a levegővel egy hőmérsékletű, de már alig másfél méter mélységben 70 C° és csodálatos — ezen alól a hőmérsék megint alá száll. Szinte veszélyes a fürdőre nézve, ha nem vigyáz, igen könnyen összegegetheti magát. De hogy ezen is segítve legyen motor-szivattyúval kádakba szivatják a vizet és így használhatják.

Sokat vitatkoztak a tó hőmérsékleti tulajdonsága felett, hogy mi okozza e nagy forróságot s a különböző rétegekben a különböző hőmérsékletet s bár sokan a nap melegének tulajdonítják, én hajlandóbb vagyok elhinni, hogy az alsó réteg más forrásból jön, mely sósabb, míg a meleg kevésbé sós s így a másik felett lebeg. Mert, ha a nap melege okozná, miért nem lehetne ugyanezt észlelni a Fekete, vagy a Magyarósi tavon? Igaz, ezeknél is lefelé fokozódik a meleg, de mégsem hasonlítható össze a Medve-tó viszonyával, melyről méltán mondja dr Lengyel Béla budapesti egyetemi tanár, hogy „Chemiai al-

kérelmét, hogy az idén Szent-István nap után eső vasárnapon a munkaszünet szintén felfüggesztesse. A győri kamara javaslatára fölír a miniszterhez a közszállítások ügyének rendezése tárgyában. Gróf Lázár István marostordamegyei főispán azon kezdeményezését, hogy a megyei utmunkálatok a székely lakosságnak biztosítsák, a kamara melegen pártolja és közreműködik abban, hogy az üdvös cél megvalósítására szövetkezetek létesítenek. Tárgyalta és némi módosítással elfogadta a kamara Marosvásárhely szab. kir. város új piaci helypénz és behozatali vámdíj szabályzatát.

Jäger József székelykereszturi lakos egy olajgyár létesítéséhez, Dávid Gyula kézdívasárhelyi lakos, Kertész Adolf és Nagy Mihály Háromszék-megyében a szöv. háziipar fejlesztésére kértek állami támogatást. A kamara kéréseiket pártolólag terjeszti föl a kereskedelemügyi miniszterhez.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés központi választmányába Bürger Albert alelnök küldetik ki.

A székely fiuknak ipari pályára való elhelyezését a kamara, három évi szünetelés után folytatni fogja. A Királyhágón inneri városokba azonban csak korlátozott számban küld tanulokat, mert tapasztalat szerint, különösen a gépgyárakban képeztetett ifjak elszármaznak hazulról. A székely fiukat különben, jó tanonc lévén, annyian keresik, hogy a kamara a legjobb akarral sem tehet eleget, valamennyi gyáros és iparos kérésének. A teljes-ülés köszönetet szavazott a győri vagon- és gépgyár igazgatóságának azért, hogy a gyárban tanuló székely fiuk erkölcsi felügyeletére s takarékosági hajlamaiknak fokozására példás rendszert honosított meg.

A hazai kereskedelmi és iparkamarák azon vállalkozását, hogy a Székelyföld megismerése céljából a nyár folyamán egy körutazást rendeznek, a teljes-ülés örömmel üdvözölte és vállalkozik a kalauzolásra. Terv szerint augusztus 8-án Marosvásárhelyről kiindulva Szászrégent, Borszék, Győ-Szentmiklóst, Gyimest, Csikszerejét, Tusnádot, Sepsiszentgyörgyöt, Előpatakát, Brassót és Sinaiát látogatják meg a kamarák. Borszéken, hol két nap marad a társaság, titkári értekezlet lesz.

Végül elhatározta a kamara, hogy a két

Tanári közgyűlés városunkban.

Több rendben megemlékeztünk immár, hogy az „Országos Középiskolai Tanár-Egyesület” ma (vasárnap) és holnap (hétfőn) városunkban tartja meg XXXVIII. rendes közgyűlését.

Ezalkalommal fényes fogadtatásban részesítette az érkező vendégeket a rendező bizottság és városunk közönsége.

katára nézve bármelyik sós-forrás vizével kiállja a versenyt. Abban azonban vetélytársait fölülmulja, hogy hőmérséklete ezeknél sokkal magasabb. Tekintve még a víztömegét, a vidék népességét és egészséges voltát: az Ilyés-tavat elsőrangú sós viznek kell elismernünk s meg lehetünk győződve, hogy csakhamar a legelső rangú sós-gyógyvíz hírnevére fog szert tenni.

Szováta klimatikus gyógyhely is; 560 méter magasságban a tenger színe felett az északi szelektől teljesen védve.

A közönség szórakoztatásáról is gondoskodik a költséget nem kimélt fürdő-tulajdonos. — Pisztráng-halászat, csolnakázás, társaskirándulás, szép séta-utak, kávéház billiárdal, bel- és külföldi lapok mind hozzá járulnak ahhoz, hogy a vendég jól érezze magát, bár e tekintetben van még kívánni való, de az Isten is hat nap alatt teremtette a világot s itt sem lehet kívánni: „add meg uram, de mindjárt.” Hisz alig pár éve, hogy a kezdetlegességből a modernebb régióba lépett s hiszem, hogy a költséges és fáradságos munka megtermi gyümölcsét s egyike lesz Szováta Erdély első fürdőinek.

Adja Isten, hogy úgy legyen, mert a beteg itt nem ok nélkül költi a pénzét, Isten segédelmével egészségben hagyja el e kiválasztott helyet.

A fürdőigazgatóságot pedig előzékenységeért a legméltóbb elismerés illeti.

Ha Isten segédelmével befejezhetem „Erdélyt” az „Uránia” számára, gondom lesz rá, hogy görbe országunk többi fürdőivel egyetemben Szováta is megismertessen a közönséggel, ha elkövetkeznék már az idő, hogy a mit idehaza megtalálhatunk, azért ne vigyük külföldre a magyar pénzt.

Adja Isten, úgy legyen!

A fogadtatásról és megérkezésről a következő tudósításban számolunk be:

Fogadtatás.

A vendégek fogadtatása már Héjjasfalván megkezdődött. Mikor a budapesti gyorsvonat megérkezett s a kongresszus tagjai kiszálltak, előlépett Nosz Gusztáv reáliskolai tanár, hogy az udvarhelzi tanártestületek nevében üdvözölje az érkezőket s ezek között különösen az országos tanáregyesület lejött nagyjedemű elnökét, Beöthy Zsolt min. tanácsos, egyetemi tanárt. Lelkes beszédére először Beöthy Zsolt válaszolt. Örömmel jöttek el — ugymond — a bérces Erdélybe, a szép Székelyföldre, a hol minden a magyar hazaszeretetére emlékeztet. Köszönöm a lejötték nevében a fogadtatást, mely előre is oly szépen jelzi, hogy jó helyre, szerető testvérek közé jöttünk.

Majd Boncz Ödön min. osztálytanácsos, a közoktatásügyi kormány képviselője szökt, ki szintén örvendő szeretettel mondott köszönetet az előzékeny fogadtatásért. Ezután a vendégek a készen álló vonatra ültek, mely nyomban megindult a vendégeit örömmel váró székely anyaváros felé. Nagyalambfalván, ahol a vonat hosszabb ideig állott, Nosz Gusztáv Beöthy Zsolt elnöknek bemutatva a fogadó bizottság tagjait, akikkel az elnök szívélyesen elbeszélgetett.

Megérkezés

Az udvarhelzi állomáson ezalatt nagy és előkelő közönség gyülekezett élén a város és megye előkelőivel. Mikor a szokatlanul hosszú vonat az állomásra berobogott s a vendégek kiszálltak, megzendült a zenekar Rákóczi-indulója s felharsant a várakozók éljen-kiáltása. Majd előlépett Szakács Zoltán polgármester, ki a város nevében üdvözölte a vendégeket. Ezeknek nevében először Beöthy Zsolt, majd pedig Boncz Ödön válaszolt s mondott köszönetet röviden a vendégszerető fogadtatásért.

A szíves vendéglátók egyrésze ezalatt már ideges türelmetlenséggel kereste és kergette a számára kijelölt vendégeket. Boldog volt, a ki a nagy tömegben a magát megtalálhatta s kocsijába ültethette, kedvetlen, a ki meg nem érkezett (ilyenek pedig elegendő voltak).

Majd megindult a városi aradati a fellohógózt utakon s ki-ki a városra hajtatott, hogy megebédeljen s kis pihenéssel erőt gyűjtsön a délutáni tervezett kirándulásokhoz. A délutáni folyamán a vendégek résztart a Sósfürdőbe, részint a Szejkére rándultak. Sokan a Budvárat is megmászták, hogy a szép kilátásban gyönyörködjenek.

Este a Hungária-kertben ismerkedési estélyre gyülekeznek.

Az érkezettek száma vagy hatvanra tehető. Sokan csak a holnap reggeli vonattal érkeznek.

Elszállásolás.

A megérkezett s a még érkező vendégek a következő helyekre vannak, illetve lesznek elszállásolva:

Abaffy Béla (Makó) Haberstumpf Károly építész Bethlen-u., Abonyi Sándor (Kassa) és Alexander Bernát (Budapest) Gáspár Balázs tanárnál Kossuth-u. 15., Balogh Mór (Budapest) özv. Ugron Istvánnál Batthányi-tér., Barcán Endre (Makó) Haberstumpf Károlynál Bethlen-u., Barts Emil (Eperjes) Heitz kereskedőnél Petőfi-utca, Beöthy Zsolt (Budapest) Hollaky A. főispánál, Bérczy Z. Béla (Szány Sopron) Pap Z. Endre kereskedőnél Kossuth-u., Bermüller Ferenc (Budapest) Schlosser Vilmosnál Petőfi-u., Berzeviczy Béla (Igló) id. Solymossy Lajos tanácsosnál Kossuth-u., Bite Béla (Szeged) ifj. Solymossy János gyógyszerésznél Kossuth-u., Bobita Endre (Kassa) Dr Macskássy Ignác posta-főtisztelnél Alsómalom-u., Boncz Ödön dr (Budapest) Dr Bodolla Gábornál Kossuth-u., Boros Gábor dr (Erzsébetváros) Mátyás Domokos p. ü. s. titkárnál Szentimre-utca, Dr Both Ferenc (Szeged) Dr Kovács Géza orvosnál Kossuth-u. 31., Bournáz János (Kolozsvár) Faracdy Albert adótárnoknál Báthory-u. 1., Bruckner Károly (Késmárk) Hann Károly tanárnál Bethlen-utca, Dr Cserei Adolf és neje (Budapest) Pillich Lajos tanárnál Attila-u., Csukás Géza (Makó) Weisz Ármán butorkereskedőnél, Dsida Ottó (Győr) Kabdebó József adótisztelnél Szentimre, Emrevics Kornél (Ungvár) Rösler Károly vaskereskedőnél, dr Erdődi Ármán (Vágújhely) Ferenczy István vendéglősnél, Fekete Ipoly (Szeged) Fás Gyula erdőmesternél Kossuth-u., Frankl István (Szabadka) Hlatky M. tanárnál Kossuth-utca, Dr Fried Ármán (Makó) Vajda Lajosnál Bethlen-utca, Geday József (Beregszász) a főreáliskolai internátusban, Gerő Vilmos (Temesvár) Bagó Gyula

kereskedőnél Szentimre-utca, Gidró Bonifác (Komárom) Kovács János tanárnál, Goltner Lajos (Makó) Vajda Lajosnál Bethlen-utca, Govrik Sándor (Eperjes) Haab N. kereskedőnél Petőfi-utca, Göllner Károly és neje (Déva) Dr Göllner Béla törv. bírónál Árpád-utca, Gömör János (Eperjes) Persián János kereskedőnél, Hoch Ferenc (Igló) id. Solymossy Lajos tanácsosnál Kossuth-utca, Dr Horger Antal (Brassó) Dr Kovácsy Albert ügyvédnél Bethlen-utca, Dr Imre Sándor (Kolozsvár) Fazakas József tanárnál Eötvös-utca, Dr Jahn Károly (Brassó) Heitz V. kereskedőnél Kossuth-u., Dr Juba Adolf (Budapest) Dr Imreh Domokos orvosnál Kossuth-utca, Kátay Lajos és neje (Szeged) Farkas Endre végrehajtónál Vár-utca, Kaposy Lucian (Pápa) Központi-szálloda-ban, Karácson Béla (Kisujszállás) Gyarmathy Ferenc ügyvédnél Árpád-utca, Kardos Albert (Debrecen) Szöllösi Sámuel szeszgyárosnál Orbán Balázs-utca, Dr Karl Lajos (Győr) főreálisk. internátus, dr Klug Gyula (Pozsony) Dr Kassay Albert orvosnál Szentimre-utca, Kiss Albert (Igló) Deák Lajos albirónál Szombatfalva, Kovács János (Budapest) Tamás Albert tanárnál Szentimre, Kovács S. János Nagyváradi (?), Dr Kovács Zoltán (Győr) Solymossy Endre tanárnál Kossuth-utca, Dr Körössy György (Dés) Soó Gáspár igazgatónál Főgimnázium, Kulcsár Endre (Debrecen) özv. Szabady Ferencné Kossuth-utca, Kutlik Endre (Szarvas) Sterba Ödönnél, László Dániel (Esztergom) Biró Sándor végrehajtónál Szentimre-u., Leffler Samuel igazgató (Nyiregyháza) Budapest-szállóban, Lendvay Hugó (Győr) Barcsay Károly kereskedőnél Batthányi-tér, Lomoschitz József Sopron (?) Madzsar Gusztáv igazgató (Makó) Damokos alispánál vármegyeháza, Dr Málly Ferenc (Fiume) Dr Székely József törv. bírónál Attila-utca, Marcsék Andor (Igló) Nosz Gusztáv főreáliskolai tanárnál, Máthé György (Budapest) Dr Demeter Lőrinc főszolgabírónál Orbán-Balázs-utca, Mazuch Ede (Ungvár) Rösler K. kereskedőnél Batthányi-tér, Mihajla Endre (Eperjes) Jancsó János adóellenőrnél Király-utca, Mihályi Elemér (Győr) Dr Török Albert ny főispánál Bethlen-utca, Mérey Ágost (Szabadka) Lányi Imre postafőnöknél Kossuth-utca, Dr Mikó Pál és neje (Bártfa) a Hungária-száll. -ban Kossuth-utca, Mikola Sándor (Budapest) Jánosy Gyula ny. táblabírónál Bethlen-utca, Molnár Ervin (Esztergom) Biró Sándor végrehajtónál Szentimre-utca, Dr. Molnár István (Budapest) a Központi-szállóban, dr Molnár Szulpic (Győr) Fábrián József fűrészgárosnál Bethlen-u., Moravszky Ferenc (Nyiregyháza) Steinburg Ottó takarékpénztári igazgatónál Eötvös-utca, Müller József és családja (Budapest) Dózsa Jakab tanárnál Szentimre-utca, Dr Nagy Zsigmond (Debrecen) Barabás Jenő főreáliskolai tanárnál, dr Négyessy László és neje (Budapest) Központi-szállóban, Oberst József Sopron (?) Olti Mózes (Kisujszállás) Főlegyházy Antal tanárnál Árpád-utca, Osváth Ferenc és neje (Békés) Csanády Zalán járásbíró Bethlen-utca, Dr Pekkó Ernő (Debrecen) Becsek Aladár lapsz.-nél Bethlen-utca, Dr Pekár Károly (Lőcse) Dr Valentsik Ferenc ügyvédnél Kossuth-utca, Perényi Vilmos (Eperjes) Dr Ráczkövy Samu orvosnál Kossuth-utca, Pogány Kornél (Debrecen) Molnár Károly tanárnál Király-utca, Polgár Sándor (Győr) Gyertyánffy Gábor vaskereskedőnél Deák-tér, Porubszky Pál (Nyiregyháza) Budapest-szállóban, Rados Ignác (Budapest) Dr Solymossy igazgatónál Főreál, Rákos Adolf (Budapest) Holstein Simonnál Attia-utca, Resch Aurél (Fogarás) Kertész Albert tanitónál Attila-utca, Roch Gyula (Nyitra) Spányár Pál gimn. rajztanárnál, Rittinger Antal igazgató (Zombor) Szakács Zoltán polgármesternél Kossuth-utca, Rombauer Emil (Budapest) Dr Solymossy L. igazgatónál Főreál, Róth Márton (Igló) Nosz Gusztáv tanárnál Árpád-utca, Ruzicska Aurél (Győr) Mihály János törvényszéki bírónál, Sajó Károly (Budapest) Molnár Károly tanárnál Király-utca, Sarudy György (Pápa) Dr Horváth Károly közjegyzőnél Deák-tér, Sinka Sándor és neje (Debrecen) Hlatky Miklós tanárnál, Schermann Samu (Igló) és Stomp József (Igló) Nosz Gusztáv tanárnál Árpád-utca, Szakács Béla (Győr) Fábrián József fűrészgárosnál (Bethlen-utca, Székely István (Budapest) Tompa Árpád tanárnál Király-utca, Székely Sándor (Ujverbász) Fejes Áron tanárnál Batthányi-tér, Dr Szelenyi Ödön (Késmárk) Dr Horváth Károly közjegyzőnél Deák-tér, Szeremley Barna (Kisujszállás) Szabó Árpád tanárnál Kossuth-u., Szemerjay Károly (Szeged) Jánosy Péter tanárnál Szentimre-utca, Halmos József (Kassa) Pap András tanárnál Petőfi-utca, Tafferner Lajos (Lugos) Szabó Antal r. kath. kántornál Deák-tér,

Tiber Ágost (Budapest) Központi-szállóban, Török Péter és neje (Debrecen) Rápolthy Károlynál Kossuth-utca, Vámosy Mihály (Leányfalu) Gönczy Lajos igazgatónál ref. kollegium, Váli Tibor (Kassa) Pap András tanárnál Petőfi-utca, Versényi György (Kolozsvár) Farczady Albertnél Báthory-utca, Dr Vietorisz József (Nyiregyháza) Budapest-szállóban, Veszprémi Rezső (Nyitra) Spanyol rajztanárnál, Willheim József (Kolozsvár) Manheim József tőzsde-bérlőnél Kossuth-u., Vizi Lénard (Nagyvárad) Miskolci Károly ügyvédnél Petőfi-utca, Sebestyén Dávid (Papa) dr Horváth Károly közjegyzőnél Deák-ter. Varga Ottó (Budapest) özv. Pálffy Ferencnél Kossuth-utca, Schürger Ferenc (Beregszász) dr Damokos alispánnál vármegyeháza, dr Kemény Ferenc (Pudapest) dr Kassay Albert orvosnál Szentimre-utca, Lesynszky Kornél (Debrecen) a főrealisk. internátusban, Szkunzevics Kornél (Ungvár) Maráth József tanárnál Korniss-utca 12., Vass Miklós (Kaposvár) özv. Rápolthyénál, Horváth Balázs (Kassa) Mihály törvénytudós bírónál, dr Ponzinszky János (Budapest) a főrealisk. internátusában, Boross György és Lőrinczi Dezső (Kolozsvár) Fekete Benjáminnál Szentimre.

Tan- és nevelésügy.

Tanítói gyűlés. Az udvarhelymegyei általános tanítótestület székelykereszturi fiókköre június hó 22-ik napján, Böződön tartotta meg évi tavaszi gyűlését. A gyűlésre megjelent tagok délelőtt fél 10 órakor a harang hívó szavára az unitárius templomba gyűltek, a hol a helybeli pap betegsége miatt Lőrinczi Dénes böződujfalvi unitárius lelkész tartott szívhöz szóló imát. Istentisztelet után a tanítók és tanügybarátok a helybeli állami iskola tantermébe vonultak. Szász Ferenc alsósiménfalvi áll. isk. ig-tanító, mint a fiókkör elnöke a jelen tanügyi mozzanatokra kiterjedő s minden tekintetben tartalmas beszéddel nyitotta meg a gyűlést. A mult gyűlés gondnal összeállított jegyzőkönyvét felolvasta Rozsonday István fiókköri jegyző. Török Ferenc helybeli tanító a böződi iskola történetét olvasta fel. Felolvasását élvezettel hallgatták mindnyájan. Ez után Beke Albert nagygalambfalvi áll. tanító „Az iszákosság elleni védekezés és az iskola” című tételről értekezett. Értekezésében kifejti, hogy az iszákosság elleni védekezést leginkább jó példaadás által véli elérni. Török Ferenc ismertette Dr Szabó Mihálynak „Utastás az iskolai ügykezelésre nézve” című könyvét, miután e könyv az iskolai ügyek elintézésére nézve nagyon sok hasznos tudnivalót és utbaigazítást ad, ajánlja elfogadásra. Szász Ferenc fiókköri elnök állásáról lemondott, a gyűlés ezen lemondást tudomásul vette ugyan, de tekintve, hogy Szász Ferenc eddigelé kitartó munkássággal és pontossággal vezette a gyűléseket, egyhangulag ismét megválasztották elnöknek. A jövő gyűlés helyének és tárgvsorozatának megállapítása után a kör tagjai közös ebédre gyűltek össze, hol egymást érték a felköszöntők. A kör tagjai estefelé oszlottak szét. Isten áldása legyen rajtuk és minden nemes munkájukon.

Egy jelenvolt.

Egyházi élet.

217—904. esp sz. **Meghívó.** A székelykereszturi unitárius egyházkörnek 1904. július 12-én a csehétfalvi egyházközségben tartandó közgyűlésére. Tárgyak: 1. Elnöki megnyitó. 2. Mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. Mult gyűlés jegyzőkönyvére E. K. tanácsi leirat. 4. Felsőbb leiratok. 5. Esperesi évi jelentés. 6. Énekvezérek fölesketése. 7. Nevelésügyi bizottsági jelentés. Előadó: Barabás István. 8. Nyári vasárnapi tanításról kimutatás. Előadó Lőrinczi István. 9. Egyházi segélyért beadott folyamodványok elbírálása. Előadó: Geréb Zsigmond. A folyamodások július 10-ig bezárólag beadandók. 10. A „Lázon” lakó hivek folyamodása. Előadó: Kozma Dimén. 11. Békebiróságok szervezése. 12. Indítványok. Az elnökséghez írásban beadandók. 13. Jegyzőkönyvet hitelesítő biztosok nevezése. Gyűlés kezdete d. e. 8 órakor. 10 órakor isteni tisztelet. Szolgálnak Barabás István tordátfalvi lelkész és Török Albert csekefalvi énekvezér atyánkfiai. Ujszékely, 1904. június 25-én. Gálffy Kálmán, k. f. gondnok. Raf-faj Domokos, esperes.

Különfélék.

M. t. olvasóinkhoz. A „Székely-Udvarhely” tizedik évfolyamának harmadik negyedére ezennel előfizetést nyitunk s lapunk igaz barátaihoz azt a tiszteletteljes kérést intézzük, hogy lejáró előfizetésüket megújítsák, esetleges hátralékaikat kiegyenlítsék és a „Székely-Udvarhely”-et ismerőseik körében ezután is megrendelésre ajánlani kegyeskedjenek, hogy nem kicsinylendő feladatainknak mi is pontosan megfelelhessünk. A „Székely-Udvarhely” ezeetül is hetenkint kétszer: **csütörtökön és vasárnap**, tehát minden héten kétszer karolja fel a székely anyaváros és vármegye közügyeit. Nem riádvá vissza semmi áldozattól: hiven, lelkiismeretesen és pártatlanul szolgálja a székelység legvitálisabb érdekeit. Az a pár korona előfizetési díj, mely egyeseknek amugy sem lehet sok — bőven visszatérül azáltal, hogy legjobb tehetségünk szerint, munkatársaink hatalmas támogatásával, mindig oly közleményeket kívánunk adni, melyek a „Székely-Udvarhely” hatáskörébe tartoznak s a közérdeket valóban előmozdítani hivatottak. A székelység ügyeivel állandóan foglalkozunk, mert hiszen székely népünk előhaladása, boldogulása, nemcsak székelyföldi, hanem elsőrendű nemzeti és így a leghazafiasabb érdek is. Legyen szabad tehát m. t. olvasóink, önzetlenül támogató munkatársaink eddig tapasztalt nagybecsű pártfogását továbbra is kérnünk, hogy elvállalt és folyton fokozódó kötelezettségeinknek — teljes mértékben megfelelhessünk. — A „Székely-Udvarhely” előfizetési ára lapunk homlokán olvasható. Az előfizetések postadíjmentes beküldésére a m. kir. postatakarékpénztár 10,489. sz. befizetési lapja használandó, melyet mindenkinek készséggel és ingyen küldünk meg.

A miniszterelnök Szóvátán. Hróf Tiszta István magyar miniszterelnök — mint a kolozsvári „Ellenzék” című napi lapból olvassuk — Sándor János államtitkárnak kilátásba helyezte, hogy a nyáron lerándul a Székelyföldre s pár napot a szóvátai fürdőn tölt.

Uj alapítvány a főrealiskola részére. Néhai Heya Endre volt főrealiskolai igazgató özvegye sz. Berzenczey Vilma özvegye most, hogy utolsó életben volt fiát, kézdisárfalvi Heya Endre m. kir. államvasuti mérnököt is elvesztette, elköltözött szeretteinek emlékére 2000 korona alapítványt tett azon intézet részére, melynek felvirágosítása érdekében néhai férje is annyit buzgókodott. Az alapítványt első sorban az intézetnél volt tanárok árvái, másodsorban a helyszini más középiskoláknál működött tanárok árvái, harmadsorban ha ilyenek nem volnának udvarhelyvármegyei és háromszékvármegyei székely származású realiskolai tanulók élvezhetik. Alapító özvegye fenntartotta magának a jogot, hogy már az 1903—4. tanévre is kiadhassa a 2000 korona alapítvány után járó 4% kamatnak megfelelő összeget ösztöndíjúl, mégpedig ezalkalommal a jelenben működő tanároknak az intézetbe járó fiaik közül ugy magaviselet mint tanulás tekintetéből a legjobbnak, melyet mindaddig élvezni fog, míg az intézetbe jár. Az alapítványt a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi minisztérium f. évi 33385. sz. rendeletével elfogadta s az alapító levelet megfelelő záradékkal ellátva le is küldötte az igazgatóságnak. A miniszter ur özvegye magának az alapítványhoz intézett levélben köszöni meg nemes tettét. Midőn ezen intézetünkre fontos eseményt a nyilvánosságra hozom, magam is indítva érzem magamat arra, hogy özvegye magának az intézetnek és saját nevében is hálás köszönetet mondjak, kerülve minden fellengős dicsőretet, hisz eléggé dicsőretet önmagát a tett. *Dr Solymossy Lajos*, igazgató.

Rendkívüli közgyűlés. Csak most, lapunk mult számában hoztuk a hétfői rendkívüli közgyűlés tudósítását s e hó 6-ikán d. e. 10 órára ismét vármegyei rendkívüli közgyűlésre kaptunk meghívót, melynek azonban csupán egyetlen tárgya van. A vármegyei alkalmazottak illetményeinek szabályozásáról szóló 1904. évi X. t. c. végrehajtása tárgyában 62,000—904. sz. alatt kiadott belügyminiszteri rendelet értelmében a vármegyei alkalmazottaknak a megfelelő fizetési osztályokba és fokozatokba való beosztása van napirenden. Ohajtandó, hogy a bizottsági tagok minél nagyobb számban megjelenjenek az amugy is rövid időig tartó közgyűlésen.

Uj ügyvéd. Dr Gombos János ügyvédjelölt, Gombos Samu székelykereszturi unitár. gimnáziumi tanár fia, az ügyvédi vizsgálatot kiváló sikerrel állotta ki csütörtökön Marosvásárhelyt s mint biztos forrásból értesülünk — közelebből ügyvédi irodát nyit Székelykeresztúrott.

Uj igazgató a felsőleányiskolánál. A válás- és közoktatásügyi miniszter a helybeli felső, illetve polgári leányiskolánál üresedésben volt igazgató-tanítónői állásra Schiller Irma szászvárosi áll. polgári leányiskolai tanítónőt nevezte ki.

Az ord. r. k. tanítóegyesületek szövetsége ez évi közgyűlését Csíksomlyán, a tanítóképző gyakorló iskolájában fogja megtartani. Ez alkalommal vármegyéinkből Gyüresovecz Károly ülkei tanító „Ki tanítsa a hittant a népiskolában?” címmel szintén előadást tart. Az elszállásolás és ellátás biztosítása céljából Bálint György internátusi igazgatóhoz kell fordulni.

Tíz éves találkozó. Pénteken jöttek össze, hogy régi barátságukat megújítsák azok, akik 1884-ben tettek érettségiát városunkban az ev. ref. kollegiumban. A 14 jóbarátból tizen jelentek meg. Négyet megakadályozott a sors, hogy résztvegyen a mindnyájak által annyira várt találkozóban. Megjelentek: Bartha Gábor szolgabíró Székelyudvarhelyt, Biró Sándor ev. ref. pap és vallástanár Ordög-keresztúrott, Bucsy István tanár Zalaegerszegen, Kállai Ferenc ref. pap Ózsfalván, Ferencz Miklós tanár Ujverbászou, Lukácsfi Ferenc vasuti hivatalnok Sepsiszentgyörgyön, Major Ferenc p. ü. számtiszt Székelyudvarhelyt, Dr. Sebesi János mérnök Nagyenyeden, Seprődi János gimn. tanár Kolozsvárt, Dr Szabó Károly orvos Erzsébetvárosban. Nem jelenhettek meg: Dr Reinbold Béla tanulmányuton Tübingában, Mántó József eszen-dör-hadnagy Rozsnyón, Derzsy Pál máv hivatalnok Szolnokon és Nánásy Elemér kir. végrehajtó Nagybecskerekén Családjával jelent meg: Bartha Gábor, Bucsy István, Kállay Ferenc és Lukácsfi Ferenc. A megjelent régi iskolatársak d. e. 10 órakor a gimnázium nagytermében gyűltek össze, ahol imát mondott Biró L. és Kállay F.; megnyitó beszédet tartott Felegyházi Antal tanár, mint elnök: visszaillesztést tett a multra Seprődi János. Ferencz Miklós pedig két indítványt terjesztett elő: 1. mondják ki az összejöttek, hogy az intézet iránt érzett hálájuk és tartozásuk némi lerovása fejében egy alapítványt létesítenek szegény sorsú székely tanuló segélyezésére; mondják ki, hogy 1914. okt. 3-án újra összejönnék, hogy a régi barátságot megújítsák. A tanárok részéről Gönczi Lajos igazgató és Bod Károly szóltak a régi tanítványokhoz. A Himnusz eléneklése után véget ért a lélekemelő ünnep. Ezután megkosztoruzták az elhunyt Szakács tanár sírját; majd meglátogatták régi tanáraikat. D. u. 1 órakor pedig közös ebédre gyűltek össze Sándor István kert-helyiségében, ahol természetesen a jókedvben és vig felköszöntőkben nem volt hiány. Majd megjelentek a tanárok családjai is és részt vettek az összejöttek örömeiben és jókedvében. Kónya Sándor hegedűje mellett még táncra is perdült a fiatalság. Bárcsak 10 év múlva is legalább ennyien jöhetnének össze!

Uj jogtudor. Dr Szánthó Vitus nagyenyedi kir. közjegyzőjelölt, államtudományi tudor, a jogtudományi tudori szigorlatot is jeles sikerrel letévén, mult szombaton avatták föl a kolozsvári kir. tudományegyetemen jogtudorrá. A második tudori diploma megszerzéséhez ösztönt gratulálunk kedves és érdemes munkatársunknak.

Vásárcsarnok Székelyudvarhelyt. A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetének (Budapest Központi Vásárcsarnok), mely Fiume, Temesvár, Marosvásárhely és Sepsiszentgyörgy városokban létesített immár fiókokat, Székelyudvarhelyt is közelebből megnyitják egy „Székelyföldi kerületi fiókja”. E célból Dózsa Mihály központi intéző városunkba tette lakását s derekasan végzi az előmunkálatokat, hogy a tulajdonképeni akciót megkezdhesse. Ezen intézményt részletebben fogjuk ismertetni s arra előre is felhívjuk közönségünk figyelmét.

Biró Erzsike életének 16-ik évében súlyos, de példás türelemmel viselt betegség és a szent-ségek buzgó felvétele után, Méréfalván június 28-án jobblétre szenderült. A szelidség és jámborság e korán letört kedves virágában boldogfalvi Biró Sándor leánya, Lukács Domokos és neje nevelt leányát, széleskörű rokonsága a feledhetlen családtagot, ismerősei pedig a „jó Erzsikét” gyászolják. Temetése mult hó 30-án d. e. 9 órakor volt nagy részvét mellett.

Egy tiszthelyettes öngyilkossága. Tausch József cs. és kir. tiszthelyettes pénteken reggel városunkban Kossuth-utca 36 sz. a. lakásán vadász fegyverével mellen lötte magát. A golyó tüdőjét átfurva, hátán is keresztül hatolt. Az életveszélyesen megsebesült tiszthelyestest Dr Urbányi István cs. és kir. ezredorvos részesítette első orvosi segélyben s ugyancsak az ezredorvos felügyelete mellett betegszállító kocsin két közbaka vitte a helybeli kórházba.

— **A székelyföldi sertésenyésztésnek** igen szép lendületet adott Tallian földmiveltügyi miniszter székelyföldi felsegítési akciója. Ebben az évben már 371 székelyföldi kisgazda kapott tenyészkecskát, amelyeket kiváló uradalmi tenyésztekből vásároltatott a miniszter.

— **Termény- és termékértékesítő központ** létesítésének alapját tette le városunkban a múlt hó 26-án a helybeli Ipari és Gazdasági Hitelszövetkezet kebelében D o r n e r Béla székely kirendeltségi megbízott, D ó z s a Mihály, a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó szövetkezetének központi intézője és S t a n e s i t s Béla, az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet főellenőre. Ezen alkalomból S p a l l e r József alelnök vezetése mellett a Hitelszövetkezet igazgatósága ülést tartott s ezt megelőzőleg értekezlet alakjában részletesen megbeszéltek az oly nagy fontosságú közgazdasági reformot, melyre hivatva lesz a termény- és termékértékesítő központ. Ez a központ fogja felölelni Csikvármegye értékesítésre kerülő gazdasági termékeit is s így a szomszéd székely testvérekkel együtt működünk mindnyájan egyért és egymindnyájáért. Az ügy felkarolására H o l l a k y Arthurt, vármegyénk nagy tehetségű vezetőjét is fölkerik. Székelyudvarhely várostól pedig ingyenes telket kérnek a központi raktár elhelyezésére. Az építés költségeit az állam viseli, ugyszintén a megfelelő forgalmi tőkét is adja. Reméljük, hogy városunk közönsége nem fog elzárkózni ettől a messzekiható s központi lételünkre is nagy előnyt nyújtó intézmény hathatós előmozdításától és így rövid időn belül megvalósul az eladóra és fogyasztóra egyaránt üdvös központi raktár eszméje.

— **Adományok a muzeumnak.** Az alapítandó megyei muzeum gyűjteményét újabb gyarapították: Rák Ferenc végzett főreáliskolai tanuló egy füzetrel, Moldován András főgimn. tanuló 5 drb régi rézpénzzel, 4 drb Kossuth bankóval s 2 drb magyar kincstári utalvánnyal, Fidesz Jenő és Bencze Márton főreáliskolai tanulók egy-egy drb régi pénzzel, mely adományokért az udvarhelyvármegyei muzeum-egyesület nevében köszönetet mondok. Csehely Adolf, muzeumi-igazgató.

— **Fogorvos.** P e r l József (American Dentist) e napokban Székelyudvarhelyre érkezik és a „Budapest“-szállodában fog rendelni.

— **Kidobott pénz** — bármily csekélynek látszó is — az olyan hirdetésért fizetett összeg, amelyet igen korlátolt számú és nem érdekelt közönség olvas. Ellenben a „Székely-Udvarhely“ apró és rendes hirdetései — melyeket hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap nemcsak Udvarhelyvármegye székhelyén s minden valamire való és számottevő községében, hanem az ország legtávolabbi részében is sok ezren olvasnak — a legolcsóbbak, mert feltétlenül eredményt biztosítók.

Egészségügy.

Ritka orvosi sikerről számolunk be, mely az érdekelt körökben méltó feltűnést keltett. B. budapesti lakos neje több év óta súlyos tüdőhurutban és asztmatikus nehézségekben szenvedett, a mihez két év előtt komoly szívhaj is járult. Ez év tavaszán már legsúlyosabb válságba sodorta a baj a beteget: a már többször fellépett vízkórság állandó jelleget öltött, az emésztési zavarok elviselhetetlenné váltak, a beteg heteken át eszméletlen állapotban töltött napokat, látóképességét pedig mindkét szemén elvesztette. Orvosai minden reményt föladtak és a kétségbeesett hozzátartozókkal együtt várták az elkerülhetetlen véget. Utolsó kísérletképp dr Kovács J. fővárosi orvoshoz fordult a család, mint aki új gyógymódja a „vérgyógyítás“ révén országos hírnévre tett szert idült, mások által menthetetlennek mondott bajok gyógykezelésében. Dr Kovács tényleg három hónap alatt a szív- és tüdőbajt mondhatni teljesen rendbehozta, a mi még sem annyira meglepő eredmény, hisz ilyenek gyakorisága tette gyógyeljárását hírnevessé Bámulatossá ezen eset az által vált, hogy a nagy hírnevű szemorvosoktól látóideg sorvadásnak minősített szembaj, mely az eddigi tapasztalatok szerint menthetetlenül vakságra vezet, a kúra hatása alatt önként és elég gyorsan visszafejlődik, a mennyiben a beteg látóképessége napról-napra javul. Ez oly ritka és meglepő eredmény, mely mindennél meggyőzőbben bizonyítja, hogy dr Kovácsnak önálló és eredeti gyógymódja igazán egészséges és helyes elvekből indult ki és hivatva van a most divó gyógyirányban nagymérvű és a szenvedő embe-

riség érdekében igen üdvös változásokat előidézni. Dr Kovács intézete Budapest, V., Váci-körut 18. sz. alatt van.

Törvénykezés.

Főtárgyalások. A helybeli kir. törvényszék-nél közelebről megtartott főtárgyaláson Somonklár (Fülöp) Károly székelyudvarhelyi lakos gondatlanságból elköv. súlyos testisértésért 21 napi fogh. és 10 K pb., ifj. Kis Mózes süköi lakos ugyanazért 10 K fő- és 10 K mellék pb., legifj. Pető Mihály felsőrákosi ugyanazért 1 havi fogh. és 20 K pb., Sándor Józsefné bágyi lakos rágal-mazás véts. 1 havi fogh. és 10—10 K pb., Pál Ferenc, Máté János és Koszta György máréfalvi lakosok meg súlyos testisértés büntette miatt 6 havi, 7 havi és 10 havi börtönre ítéltettek. Pető és Sándorné s a kir. ügyész is felebbezést jelentett. A többi ítélet jogerős.

Bűnügyi tárgyalások. A helybeli kir. járásbíró-ság büntető osztályánál tartott tárgyalások rendén Balázs Ignác székelyudvarhelyi lopás vétségeért 21 napi, Székely Dénes csikesicsói közcsend elleni kihágásért 6 napi és 10 K pb., Lukács István János zetalaki lopásért 10 napi, Finta Simon szentegyházassalóhalvi súlyos testisértés vétségeért 8 napi fogházra és 10 K pb., Bedő Péter kadic-falvi közcsend elleni kihágásért 2 napi fogházra ítéltettek.

Közgazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazd. Egyesület elnökségétől.

340—904. szám.

Meghívó.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület július hó 12-én d. e. 9 órakor a vármegyeház kistermében választmányi ülést tart, melyre a választmány tagjai tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. A folyó év őszen tartandó tenyészállat kiállítás helyének, idejének és sorrendjének megállapítása.
2. A székelyföldi miniszteri kirendeltség jelentésének tárgyalása.
3. Folyó ügyek.

Székelyudvarhely, 1904. június 29.

Az elnökség.

Szerkesztői üzenetek.

Vállalkozó. H. Hogy a sétatéri pavillon felépítésére „szük-körben“ megtartott árlejtésről csak utólag értesült s e miatt olcsóbb árajánlatát beadni nem tudta, azon nem csodálkozunk. De vigasztalódjék, mert valószínűleg úgy sem kapta volna meg a vállalatot. Hiszen 4 százalékkal olcsóbb volt az egyik s mégis a drágábbat választották. E szerint pedig ha Ön 14 százalékkal tett volna olcsóbb ajánlatot, akkor sem igen hisszük, hogy a város polgársága érdekében holmi takarékosági elvhez pártolt volna a nemes tanács. Van itt pénz bőven s ha nincs, hát mire való a pótdó?!

Toja. Jól kezdődik s a két első szakasz megálláná helyét, de a többi — elrontja azt is. Lapunk pénz-„tárcájának“, ha „szentul pártfogója leend“ — szívesen befogadjuk: előfizetőnek. Azonban ez a világért sem jelenti azt, hogy rossz versek előtt lapunk hasábjait megnyitjuk. Különbösen szíves üdvözlét.

Gy. L. M. Mult számunkra későn érkezett.

Nyilt-tér*

- Igen alkalmas utazásoknál. —
- Rövid használat után nélkülözhetetlen. —
- Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva. —

Bizonyítvány kelt Bécsben,
1887. jul. 3-án.

Kalodont

nélkülözhetetlen

fogtisztító-szer.

A fogak tisztántartásához csupán szájvizek nem elégségesek. A foghúson mindig ujjlag keletkező ártalmas anyagok eltávolítása csakis mechanikus tisztítással kapcsolatban egy frissítően és antiszeptikusan ható fogtisztító-szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont“ már az összes kulturállamokban a legsikeresebb használatra bizonyult.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

A legjobb és legolcsóbb

közvetítő az

apróhirdetés!

Aki gyorsan és előnyösen házat, birtokot, üzletet, árut venni vagy eladni akar, **Aki** bármiféle állást vagy foglalkozást keres, **Aki** lakást, üzletet, birtokot stb. bérbe venni vagy adni kíván, **Aki** társat, pénzkölcsönt stb. keres, **Aki** szakácsnőt, o szobalányt, mindenest, gyermekleányt keres, **Aki** férjhez menni, nősülni, vagy más ismeretséget, vagy levelezni akar, **Aki** biztosan és leggyorsabban eléri célját, ha igénybe veszi a

„Székely-Udvarhely“

Apró hirdetés

rovatát, ahol minden egyszerű nyomású szó csak négy fillér.

Tanulókat fölvesz **Vizi Flóris** műasztalos Székelyudvarhelyt. Egy-két középiskolai osztályt végzett fiuk előnyben részesülnek.

Kitünő fedeles udvari kocsi teljesen új állapotban eladó **Dávid Gergely** kovácsmesternél Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 26. sz. — felelősség és jótállás mellett. Ócska kocsikat becserél s készit ujakat és elvállal mindennemű javítást a legutányosabb árért.

Egy tisztességes, jóra való **bolti szolga** keres-tetik évi 400 korona bérfizetéssel. Cim e lap kiadóhivatalában.

BOR. Jó és olcsó asztali csemege és gyógy-ferengel **Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

AKÁCMÉZ!

Ajánlunk idei **pergetett akác-mézet** postán szétküldve utánvét, vagy a pénz előleges beküldése mellett.

Egy 5 kl. posta-doboz ára **6 K 50 fillér.** Különként kimérve: 1 kiló **1 K 60 fillér.** Ugyszintén $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ és 1 kilós üvegekben is kapható

Márk testvérek

fűszer- és csemege-kereskedésében Székelyudvarhelyen.

Tőkepenzesek, akik Székelyudvar-utcában, igen előkelő és nagyobb terjedelmű telken, emeletes bérházat építeni hajlandók és így **pénzüket** — tőkéjük részletenkinti visszafizetése mellett — **biztos, magas kamat-jövedelemre** elhelyezni ohajtják, tájékoztatás végett forduljanak a »Székely-Udvarhely« kiadóhivatalához.

Egy fedeles uri kocsi finom belsővel tapétázva — **eladó.** Megtekinthető **Hein Pálnál** Székelyudvarhelyt.

Kiadó lakás. Néhai Csutak Istvánné féle ház a vasut mellett azonnal bérbeadó. Értekezhetni lehet: **Dézs Antal** tulajdonossal.

Fogorvos Székelyudvarhelyt. Dr Kovács Géza egyetemes orvostudor fog- és szájspecialista műterme Kossuth-utca 31. sz. alatt. Szerényebb viszonyok között levő vidéki földmivéseknek foghuzásokat és más apróbb műtéseket 1 koronáért, teljesen szegényeknek pedig díjtalanul eszközöl.

Fűszer-, porcellán- és üvegkereskedés!

Csodálatos olcsó a Borhegyi borvíz!

— Üvegenként csak 6 fillér. —

Ezen természetes ásványvizet kitünő eredménnyel használják: hurutos bántalmakban, idült hörghurutban, a gümőkór lerakódásának első stádiumában, a gyomor rendellenes működésében, a májműködés és epekészítés rendtelenségeiben, az epekövek eltakarítását szembe-tűnően könnyíti, a bélhurut minden ne-mében, a nyálkás aranyérben, hasszervi dugulásokban, huygkó képződéseiben, mézes huygárban, görvély- és mirigyda-gokban, angolkóros csonlágulás- és sorvadásokban. — A legkitünőbb üdítő ital, borral vegyítve páratlan! — Heten-kint háromszor friss töltés! — Raktár: SZENTPÉTERY GERGELYNÉL, Székelyudvarhelyt.

Kérem a cégre ügyelni!

274—1904. vghiti szám.

Árverési hirdetmény.

Alólirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a brassói kir. törvényszéknek 1901. évi 3208/p. sz. végzése következtében dr. Veisz Ignác brassói ügyvéd javára Zappé Béla és társa h.-oklándi lakosok ellen 616 K s járulékaik erejéig 1901. évi június hó 12-én foganasított kielégítési végrehajtás útján felül foglalt és 1820 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: 1 szódavíz készítő gép, 1 pároló gép hűttővel, 160 szoda-vizes üveg, 1 női kerékpár, 1 Singer varrógép, könyvek és házi bútorkok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíró 1904. évi V. 163/2. sz. végzése folytán 616 K tőkekövetelés, ennek 1901. évi márc. 16. napjától járó 6 százaléka kamatai, 1% váltódíj és eddig összesen 16 K 35 fillérben bíróság már meg-állapított költségek erejéig H.-oklándon alpereseknél 1904. évi július 20-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitzetnek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Oklánd, 1904. évi június 20.

POLLÁK IGNÁC,
kir. bir. végrehajtó.

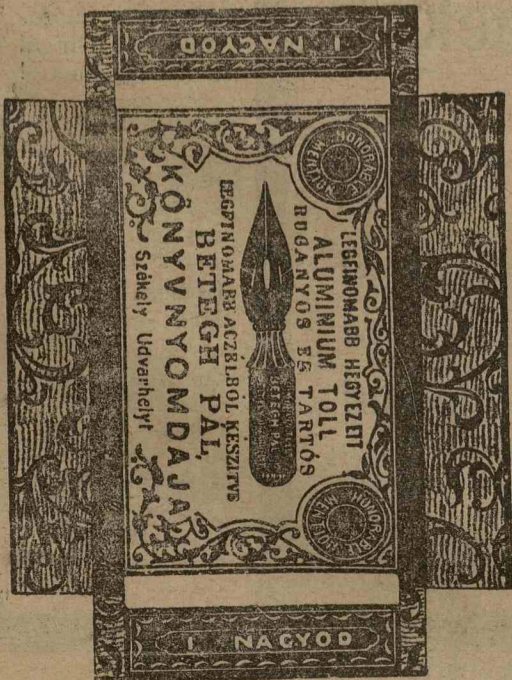
**A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller**

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghüleséknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapestben.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók. ••
Rudolstadt.

Kapható Székelyudvarhelyt:
Konez Ármin gyógyszerertárban.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Hölgyek részére nélkülözhetetlen.

Csodás, gyors hatása.

A női szépség

elérésére, tökéletesítésére és fen-tartására legkitünőbb és legbizto-sabb a vegytiszta, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmazó teljesen ár-talmatlan

FÖLDES-féle

MARGIT-CRÉME.

Törvényesen védve.

Ezen világhírű arckenőspár nap alatt eltá-volit szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat, redőket, himlőhelyeket és az ar-cot fehérre, simává és üdévé varázsolja.
ÁRA: kis tégely 1 K, nagy tégely 2 K, Margit hölgy-por 1.20 K, Margit szappan 70 fillér, Margit fogpép (Zapasta) 1 K, Margit áruvíz 1 korona.
Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő

Földes Kelemen
gyógyszerész Arad.

Kapható minden gyógyszerertárban, drogériában és illatszertárban.

Hamisítók bíróság üldöztetnek.

Főraktár Sz.-udvarhelyt: Konez Á. és Solymossy J. gyógyszerert.

Legjobb tisztító szer.

Benedek, Nagy és Konrád

első székely cipőraktára Sz.-udvarhelyt, Kossuth-u.

Dus választék csinos és tartós

cipőkben!

Mérték utáni megrendelősek pontos kivitele. o „Fredin” cipőkenőcs kapható. Egy doboz 60 fillér.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Essenciákat

— csalhatatlan bizonyosságul — a legjobb likőrök, borszeszek, különféle szeszek és ecet készítéséhez a legkitünőbb és páratlan minőségű szállítók. Nagy megtakarítás. — Jóságért felelősséget vállalok. Különlegességekből megbízható receptek Árjegyzéket, utasítást ingyen és portómentesen küld; Pollák Károly Fülöp, eszenc gyára Prága. Ügynökök felvételnek.

Antracén írótenta

legjobb és állandóan friss minőségben gyári áron a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-papír-, író- és rajzser-kereskedésében) Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. szám alatt kapható! Ezen kitünő tonta a tollból könnyen sötétkéken folyik, csakhamar megfeketedik és a tollat nem rontja. Rendes írás és másoláshoz egyformán kiválóan használható! Ismét eladóknak rendkívüli kedvezmény.

Teljes fényképészeti felszerelés és gép, a legkisebb felvételtől 30x40-ig, jutányos árért eladó. Értekezni lehet Tóth Józseffel Székely-udvarhelyt (Kossuth-utca 40.)

Thomássalak

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya az összes kalászosok alá, valamint a rétekre. Hatása épen oly gyors, de tartósabb, mint a szuperfoszfáté. — Ezen kitünő műtrágyát úgy a foszforsav, mint a citromsavban oldhatóság és por-fuomság szavatalása mellett pontosan és lelkiismeretesen szállítja

Kalmár Vilmos

Budapest, VI., Teréz-körút 3.,

a Thomássalakgyárak, Berlin, magyarországi vezérképviselője a magyar korona országainak területén.

Óvakodjunk a hamisításoktól és csakis

csillag védjeggyel ellátott zsákokat vegyünk

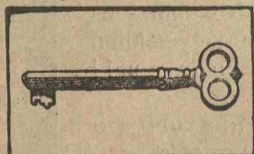
át. Minden zsák ölmzárral s tartalomjelzéssel ellátva!

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,
szorvetőgépek, Planet jr. kapálók,
szecs-kavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók
őrlemalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Schicht-szappan

„szarvas” vagy „kules”
Jegygyel

legjobb, legkladósabb s ennélfogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Eladó épületes beltelek. Székelyudvarhelyt, a Temető-utca 16. sz. alatti belsőség, mely 2 szoba, pince, sütőkemence, udvar és veteményes kerttel bir — **eladó.** Bővebb felvilágosítást **Hein Pál** ad.

Mint gyógyviz osodahatásu

Kászoni Főkut.

Természetes gyógy borviz!

Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: SZENTPÉTERY GERGELY fűszer-, üveg-, porcellán- és diszműúru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15 szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítmány.

Másolat a 47443—904. számhoz.

Árlejtési hirdetemény.

A székelykereszturi m. kir. állami tanítóképző intézet elhelyezésére szolgáló épületek felépítése alkalmával teljesítendő és összesen 313529 korona 86 fillérrel előirányzott föld-kőmives-elhelyező, kőfaragó, vas, ács, cserépfedő, bádogos, szobrász, asztalos-lakatos-mázoló, üveges, padoló, burkoló, szobafestő, kályhás, kárpitos, vízvezeték és csatornázás, kerítés és kut munkák elkészítése illetőleg szállítása iránt a következő feltételek mellett nyilvános árlejtés hirdettetik:

1. Az árlejtésben részt vehetnek mindazon szakértő hazai iparosok vagy vállalkozók, kik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel birnak.
2. Ajánlat az összes munkákra, egyes munkacsoportokra, vagy pedig egyenkint külön-külön is tehető.
3. A munkákra vonatkozó munka-kivonatok és ajánlati minták vállalkozók rendelkezésére bocsátatnak és kötelesek abba egységáraikat beiktatni, a végösszegeket pedig ugy számjegyekkel, mint betűkkel kiírni. Csakis azon ajánlatok fognak figyelembe vétetni, amelyek a kiszolgáltatott eredeti iven tételnek.
4. Később érkezett, távirati uton küldött, vagy pedig utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.
5. Az egy koronás bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok legkésőbb **folyó évi július hó 25-én déli 1 óráig a vallás- és közokt. m. kir. miniszterium segédhivatali főigazgatójánál** (V. ker., Hold-utca 16. sz.) nyújtandók be.

6. A beadott ajánlatok a vallás- és közokt. m. kir. miniszterium kebelében, f. évi július hó 26-án déli 11 órakor (Vadász-utca 33., III. em. 13) nyilvánosan felbontatnak.

7. Tartoznak ajánlattevő vállalkozók az általános feltételek 6. § szerint az ajánlati összeg 5 százalékának megfelelő bántépénzt az ott körülírt módokat és kikötéseket mellett a budapesti IX. ker. m. kir. állampénztárnál vagy pedig a székelykereszturi m. kir. adóhivatalnál az ajánlat benyújtása előtt letenni és az erről szóló nyugtát az ajánlathoz csatolni. Ajánlatokhoz készpénz, vagy értékpapir bántépénzül nem csatolható.

8. Fentartja magának a vallás- és közokt. m. kir. miniszterium azon jogot, hogy ajánlattevő vállalkozók közül a jutányosság szem előtt tartása mellett a munka kivitelével és végrehajtásával azt a vállalkozót bizza meg, ki a jól és helyesen készített munkák teljesítése iránt már eleve is legtöbb biztosítékot nyújtani képes.

9. A munkákra vonatkozó különleges feltételek és tervek Hereeg Zsigmond és Baumgarten Sándor építészknél (Budapest VIII. Köztemető-ut 4. sz.) naponta délután 3—6 óra között megtekinthetők, ugyanott fognak az ajánlati minták és munka kivonatok a jelentkező vállalkozóknak kiszolgáltatni.

A műszaki művelet másolati példánya a megyei kir. államépítészeti hivatalnál ugyancsak megtekinthető.

Budapest, 1904. június hó 22-én.

A vallás- és közokt. m. kir. miniszertől.

A másolat hitelül:

Sziklay, kir. tanfelügyelő.

3865—904. sz. alisp.

Pályázati hirdetemény.

Udvarhelyvármegye törvényhatósága által alkotott és kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur által is jóváhagyott szabályrendelettel szervezett vicinális utfelügyelői állásra pályázatot hirdetek.

Az utfelügyelői állás székhelye Székelykeresztur község.

Javadalmazás: Évi 800 korona törzsfizetés, 320 korona utiáltalány és 20 korona iroda általány.

Az utfelügyelői állás egyelőre egy évig ideiglenesen töltetik be s a véglegesítés csak egy év leteltével, az utmesteri vizsgának sikeres letétele s megfelelő szolgálati képesség beigazolása esetén fog kimondatni.

Felhivom az ezen állást elnyerni óhajtokat,

hogy saját kezüleg irt pályázati kéréseiket, eddigi szolgálataikat, erkölcsi magaviseletét, testi alkalmosságukat és életkorukat igazoló okmányokkal felszerelve, hozzám **folyó év augusztus hó 1-ig** bezárólag adják be.

Székelyudvarhely, 1904. június 24.

Dr. Damokos Andor
alispán.

Mindenütt, minden gyógyszerárban kapható. Otthon, valamint utazás alkalmával nélkülözhetetlen szer a

Thierry gyógyszerész balzsama

mindenütt ismeretes, mindenhol elismerték.

Rossz emésztésnél és ennek mellékjelenségeinél a leghathatósabb, mint fölbőfögés, gyomorgörcs, étvágytalanság, katarhus, gyuladások, gyengeség, fölfúvódás stb.

Göres- és fájdalomcsillapító, köhögést megszüntető, nyálkoldó és tisztító.

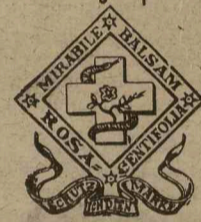
Legkisebb postaküld. 12 kis vagy 6 nagy üveg **5 korona** költségmentesen, 60 kis vagy 30 nagy üveg **15 korona** költségmentesen.

A raktárak kicsinyben 1 kis-üveget **30 fillérért**, duplaüveget **60 fillérért** árusítanak.

Tessék az egyedüli és egyetlen törvényesen védett zöld apácavédjegyre „Ich dien” ügyelni. Egyedül valódi. — Ezen védjegy utánzása és forgalombahozatala, valamint más törvényesen meg nem engedett, ismételés nincs megengedve s az ily forgalomba nem hozható balzsamvédjegy törvényesen üldöztetik.

Thierry A. gyógyszerész Centifoliakenőcse

Schutzengel-Apotheke

des A. THIERRY in PREGRADA

fájdalomcsillapító, puhító feloldó, húzó, gyógyító stb. — **3.00 korona** franko. A raktárakban kicsinyben **1.20 korona** tégelyenkint.

Központi raktár Budapesten Török J. gyógytára, dr Egger Leo gyógytára, Vértes gyógyszerár Lugos. Közvetlen megrendelések így címzendők:

Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohits-Sauerbrunn.

Ha az összeg előre beküldetik, ugy a küldemény egy nappal előbb érkezik meg, mint utánvétellel és elesnek az utánvételi költségek, azért ajánlatos az összeget azonnal küldeni és a postautalvány szelvényén megtenni a rendelést és pontos címet írni.

Ritka alkalom!

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

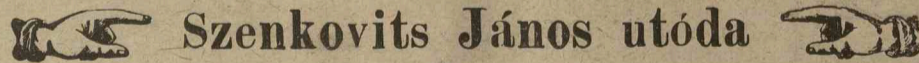
Csak rövid ideig!

Alapított: 1865.

női- és férfi divatruházása Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám. Legolesőbb bevásárlási forrás! Gyors és pontos kiszolgálás!

Alapított: 1865.

Rendkívül nagy feltűnést fognak azon cikkek kelteni, melyek **mostantól kezdve**

Szenkovits János utóda

női- és férfi divatruházában (Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám alatt)

nagy külön eladásra kerülnek.

Üzlet-áthelyezés miatt

fölhalmozott raktári készletét leapasztani szándékozván, azok **árait az elismert olcsó áraknál is alább szállította!**

Minden hétfőn és pénteken nagy maradék-eladás!

A jelen alkalom igen ritka bevásárlási előnyöket nyújt a n. é. közönségnek, miért is csak jó szolgálatot vélünk teljesíteni, hogy mielőbbi fölhasználását különös figyelmébe ajánljuk.

Csak rövid ideig!

Ritka alkalom!

Tavaszi és nyári divatcikkek dus raktára. o o o

Férfi- és női ruhák teljes elkészítetése elsőrendű műtermekben! o o o

Menyasszonyi o kelengyék nagy választékban! o

Állandó nagy választék bluz- és ruha selymekben féláron is alul!

Legnagyobb o raktár férfi és női ruháknak való posztókban, páratlan olcsó árakban, kiváló minőségekben! o o

Férfi és női készruhák áruházása. Ezen ágban a legvégsőig menő olcsó árakat biztosítom, miért is különösen bátor vagyok az elősoroltakra fölhívni a közfigyelmet!!

Férfi, női és gyermek cipők kiváló minőségben, versenyen kívüli árakban! o o

Csinos női- és férfi sport, tenis és torna-cipők dus választékban.

Illatszerek, szappanok, ruha- és hajkefék! o o

Uti bőröndök és kézi-táskák. o o